

פרושו קול מט. 127/ג

מישור ועדת הכספים שהתקיימה ביום ג', י"ב בטב
חשי"ד - 10.8.54, בשעה 8.30

ש.ה.

הנוכחים

- חברי הוועדה:
- י. גורדי - היו"ר
  - א. ציזלינג
  - י. בדך
  - ט. בז ראנו
  - ש. דיין
  - א. הראפלד
  - ח. למדן
  - ק. לוז
  - א. טרופ
  - י. פורדר
  - ס. קלמר
  - ח. רובין

מוזמנים:

- ד. הורוביץ
- ד"ר להמן
- מר בן יוסף - מטעם האוצר
- מר הניג - היועץ המשפטי של משרד האוצר
- מר סטיגק - מטעם האוצר
- ט. בזק - מזכיר הוועדה

סדר היום

חוק בנק ישראל, חשי"ד 1954

היו"ר י. גורדי:

אני פותח את הישיבה.
אבקש את ד"ר להמן להמשיך את דבריו, בהם

התחיל בישיבה האחרונה.

ד"ר להמן:

אין לי הרבה להוסיף על הגעיות הכלליות.
בדצוני לומר בהודמנות זו כמה מלים על ענין
המנהלה כפי שאני רואה אותו.

הנני חושב כי יש צורך בקביעת מנהלה, לא כדי להגדיל
את הבקורת על הבנק או בדומה לזה, אלא מטעם שיש
ממלכתי, השמיפה אריכה להיות כמו בכל ארץ וארץ, להגדיל
הפרסטיז'ה של בנק זה, וגם את הפרסטיז'ה של הנגיד. ההגבלה
היחידה היא, שעל הממשלה להיות בטוחה כי ברשות זו אינו
עלול לקרות דבר העומד במחירה למדיניות הכללית
הכללית. לפיכך אפשר לומר שיצירת רשות ממלכתית
אוטונומית הלפי חוץ על ידי הקמת גוף כזה ומנהלה כזאת,
מעלה את הפרסטיז'ה של הבנק הממלכתי ושל הנגיד הלפי חוץ.
אני חושב שזהו הנמוק הטוביסיבי היחיד בעד מנהלה.

מאחר שבחמשה-עשר סעיפים בחוק כתוב "באישור הממשלה", אין הממשלה משתחררת מן העבודה היום-יומית שלטיפול במדיניות המטנטרית, והבנק מהווה רשות ממשלתית יותר מאשר רשות ממלכתית. לכן חושבני שאולי מוטב ליצור מנהלה במקום השיטה הנוכחית, המתנה ביצועם של שנים-עשר או חמשה-עשר סעיפים באישורה של הממשלה.

לדעתי מגזים הויכוח המתנהל בארץ בחשיבותה של השאלה הזאת. אני מתאר לי שהכנסת תמצא תמיד את הדרך הנכונה בהחלטותיה, אך גם אם נניח שחטעה במקרה זה, לא יקרה כל אסון לאומי. הסברתי את הסיבות האובייקטיביות בגללן אני חושב שיש לצוות ארגון מסוימת יתרון מסויים, אך אין לדעתי כל מקום לפחד כאילו הממשלה אינה יכולה להחזיק במוסד זה במידה מספיקה במקרה של צורה ארגונית שונה מזו המוצעת בהצעת החוק.

היו"ר י. גורי:

לפי תפיסתך, הרי במידה ומקבלים את העקרון של הנהלה, יש לשנות את כל הסעיפים בהם נאמר

"באישור הממשלה"?

ד"ר להמן:

אני חושב כי אנשים המטפלים יום-יום בבעיות של מדיניות לטווח קצר, אינם יכולים להקדיש די זמן ומחשבה למדיניות לטווח ארוך ולבעיות מונטריות. אתן דוגמא:

כאשר יי הייתי לפני שנתיים-שנתיים וחצי בארצות הברית, עמדו כל נגידי הבנקים המרכזיים שם בפני בעיית ריבולאציה של הזהב בדולארים, כלומר עליית מחיר הזהב בדולארים. במצב כזה שום נגיד בעולם, אילו עמד לבדו, לא יכול היה לקבל החלטה לא להפוך את הרזרבה במטבע זר של המדינה לזהב, לפחות באופן חלקי. אילו חס ושלום הייתה באה הריבולאציה של הזהב, הוא היה מפסיד מליונים, והעם, הפרלמנט, צריכים היו לפטר אותו בגלל כשלון כל כך גדול. אך לולא נתקבלה החלטה כזאת, היה נגרם הפסד גדול מאד למדינות אחרות שבנו את כלכלתן על ערך הדולאר. על צעד כזה צריך להחליט הנגיד, אם כי בהסכמת הממשלה. אין הנגיד, אם הוא עומד לבדו, יכול או חייב לבקש את אישור הממשלה על מנת לא לעשות דבר-מה, ובמקרה זה המדובר היה באי-עשייה. הוא מקבל את אישור הממשלה כאשר הוא רוצה לעשות דבר-מה, ולא כאשר הוא רוצה לא לעשות שום דבר, האחריות שמטילים עליו במקרה זה היא קשה מאד. ונוח לו יותר, גם כלפי העם, אם ישנה קבוצת אנשים המבינים משהו בשטח זה וקובעים יחד את המדיניות הזאת. אין החלטה זו קשורה כלל במדיניות הכלכלית בתוך הארץ עצמה, אלא זוהי החלטה די חשובה. אני חושב כי דוגמא זו מראה את הגורמים שבמצב זה. איני חושב שיהיה קל למצוא בתוך הממשלה כמה שרים שיהיה להם פנאי לעשיית המלאכה הזאת. על כן, אם נתקבל החלטה על שנוי הצורה הארגונית, אראה אחד היחרונות בשחרורה של הממשלה מעול זה. לשם כך נוצר בעצם הגוף המיוחד שהוא הבנק המרכזי.

ד. הורביץ:

לפני מונח תזכיר: המלצות בדבר חוק בנק ממלכתי, שחובר בשנת 1952. אני שמח שד"ר להמן אמר מה שאמר, שהחשיבות שמייחסים לבעיית קביעת מנהלה או ועדה מיעצת היא מוגזמת, ללא פרופורציה לחשיבות העניין. אולם בתזכיר זה משנת 1952 מובלטת החפיסה של קביעת נגיד ללא הנהלה, בצורה הרבה יותר חריפה מאשר אפילו בהצעת החוק. עד כמה שידוע לי, תזכיר זה חובר על ידי מר הופיין וד"ר להמן.

ד"ר להמן:

אני מודה שכתבתי תזכיר זה, ואני רוצה להסביר את העניין.

כאשר התחילו לדבר בארץ על הצורך בבנק ממלכתי, שמענו מכל ענפי המשק הפרטי דעות שהיו מתאימות לתקופה שלפני מלחמת העולם השנייה. חשבתי מחובתי להדגיש קודם כל עד כמה שאפשר - גם כלפי חברי הוועדה הראשונה שמונתה על ידי מר קפלן המנוח - את החפיסה של בנק ממלכתי, עם הדגש על ה"ממלכתי". דעותיהם של אנשים שלקחו אז חלק בויכוח שיקפו את ההדצאות שהם שמעו ב"לונדון סקול אוף אקונומיקס" לפני מלחמת העולם. אני חושב שעשינו מעטה נכון בחיבור התזכיר הזה, כי מאז אין כבר ספקות בעניין שאותו הדגשנו. עכשיו מדברים

על אורח הארגון, ולדעתי אין שו שאלה בעלת חשיבות ממדרגה ראשונה. אני רואה בשיטת המנהלה את היתרונות שהטברתי, וכמובן אפשר לראות בה גם חסרונות; זהו ענין של שיקול. אני שקלתי שאלה זו בנטיעתי אז חוץ החייצות עם מומחים בינלאומיים רבים, ובאתי למסקנה זו. אם מסקנה זו אינה מתאימה בדיוק לעמדותי לפני אותה נסיעה, איני יכול אלא להצטרף.

ד. הרוביץ:

שאלתי את ד"ר להמן שאלה פרובוקטיבית זו משום שרווחת באבור הדעה כאילו אני הייתי "ממצי" התפיסה המעדיפה נגיד ללא מנהלה. רציתי רק לקבוע שרעיון זה היה פרי יצירתם של אחרים, כך שאין מקום להרגשה כאילו נצמדתי ואין להזיז אותי מענין שאני עצמי הבאתי אותו לעולם.

מ. קלמר:

האם ד"ר להמן אינו חושב שגם אני נניח ותיקבע הנהלה, הרי היות והמסובר הוא בבנק ממלכתי, יהיו עניינים חשובים טעונים אישור הממשלה?

רציתי לדעת מה דעתו של ד"ר להמן ביחס לסעיף בחוק הקובע שאם בנק עובר על אחוז הליקווידיות המותר, עליו לשלם קנס לבנק הממלכתי. האם אין הקנס כבד מדי, לפי דעתו?

ק. לוז:

בפעם הקודמת אמר ד"ר להמן כי ההתפתחות המודרנית בחקיקת חוקים לבנקים מרכזיים הולכת בכיוון של חזוק עמדת הנגיד. כל המומחים הבינלאומיים אתם הוא דבר זה בדעה שכיוון זה הוא הנכון, כי רק אדם אחד יכול להיות מבצע יעיל, כדבריו. לדברי ד"ר ברט אין אף מקרה בו יש למסור את הסמכות לנגיד ולא למנהלה. הייתי רוצה לקבל הסבר בענין זה.

שנית, ד"ר להמן אומר כי טוב שעצם הגיוע ייעשה על ידי נגיד, שלא שצריך להיות גוף שיקבע את המדיניות. נשאלת השאלה אם את המדיניות צריכה לקבוע מנהלת הבנק, או הממשלה. ברור שלצורך עבודה תקינה יש למחוק את התנאי "באישור הממשלה" אם מחליטים על מנהלה, אך יוצא שהמנהלה חתיה הקוף הקובע את מדיניות הממשלה, באשר הבנק הוא המכשיר העיקרי לקביעת המדיניות הכלכלית של המדינה ונשאלת השאלה אם אין מפקיעים על ידי כך מידי הממשלה את קביעת המדיניות הכלכלית. אם אפשר אולי לפתור זאת על ידי "גלגלי שניים" לחאום, צריך לדעת מי הם. ד"ר להמן עצמו פטל את האפשרות שתעשה זאת ועדת שרים כלכליים. אם נניח שיש גם אפשרות שמספר שרים ישחופו באופן קבוע במנהלת הבנק, לא תהיה הנהלה זו שונה מועדה מיוחדת הנקבעת על ידי הממשלה, לטיפול קבוע בעניני הבנק.

מר בן יוסף:

סעיף 9 של החוק נותן לנגיד את הסמכות לקבוע אחתהמנגנון ותנאי עבודתו. מהי דעת ד"ר להמן בענין זה?

היו"ר י. גורי:

אם גם לדעתו של ד"ר להמן יש צורך לשתף בהנהלת הבנק כמה שרים, האם אין כאן לדעתו ענין של אינקומפטיביליטי בין חפקידם כחברי הבנק וחפקידם כחברי הממשלה? הלא יתכן שענין של הבנק הממלכתי יובא להכרעת הממלה, ואז הם יהיו כפופים להחלטה שנתקבלה בהנהלת הבנק ולא יוכלו להביע גישה חפשיה?

ד"ר להמן:

כנראה שיש עדיין אי-הבנה במוגע למושג "מדיניות כלכלית". בכל אופן כאשר אני דברתי על מנהלה, לא עלה על דעתי שתהיה לה הזכות לקבוע מדיניות כלכלית כללית. חשבתי על רשות ממלכתית הפועלת במסגרת החוק, אשר עליה לבצע בהתאם לאותו חוק את המדיניות הכלכלית הנקבעת על ידי הממשלה, בשטח המוניטרי והכספי בלבד. אין אני רוצה לתת למנהלה וגם לא לנגיד איזו שהיא סמכות לקבוע את המדיניות הכלכלית הכללית. על הממשלה

לקבוע את המדיניות הכללית, אך אין זה מספיק; יש צורך במכשיר להגשמת המדיניות הזאת, ובלעדי הבנק הממלכתי אי אפשר להגשים מדיניות כלכלית כללית. אם מדברים על מדיניות הבנק הממלכתי, הרי המדובר הוא רק על החזיית קוים בשטח המוני רי והכספי, במסגרת המדיניות הכלכלית הכללית של הממשלה. משום כך איני רואה סתירה בין המנהלה ובין הממשלה.

היו"ר י. גוריי:

האם לא יתכן שהודות לעצמאות הגדולה ממנה נהנה הבנק הממלכתי בהכרח, עלול הבצוע המונטרי לעמוד במקרים מסויימים בנגוד למדיניות הכלכלית כפי שהוחזתה על ידי הממשלה המתבטאה גם בסדר עדיפויות, דרכי פיתוח וכו' ? יש השפעת גומלין מרובה בין המדיניות המונטרית לבין המדיניות הכלכלית הכללית, כך שיש לראות סכנה גדולה בחוככים מסוג זה, באשר הם חייבים להשפיע על אמון האבור בארץ ומחוצה לה - מה שאין כן אם יש לממשלה אפשרות להשפיע על מהלך עבודת הבנק.

ד"ר להמן:

כל אדם היוצר לעצמו השקפה מסויימת, מתבסס על תמונה שהוא רואה לנגד עיניו. לפי דעתי, חלוקי הדעות יתכנו רק באופן יוצא מן הכלל. התהליך הנורמלי הוא שהממשלה קובעת את המדיניות הכללית, הממשלה מודיעה על המדיניות עליה היא החליטה, ומתקיים על כך דיון בכנסת וגם ויכוחים בצנזרה. אנשי הבנק הממלכתי שמעים מיד על החלטת הממשלה, ועל סמך זה הם נגשים מיד לעיבוד תכנית הפעולה של הבנק. יתכן שהם ירגישו כי יש סתירה בתוך תכנית הממשלה עצמה וכי אין לעשות פעולה כזאת ללא פעולה שניה מוקדמת או מקבילה, וכו'. במקרה זה מתפקידו של הנגיד להביא את מצב העניינים לתשומת לב הממשלה ולהעמיד בפניה את הבעיות שמעוררים אנשי הבנק לגבי בצוע המדיניות. לאחר ההכרעה בבעיות השנויות במחלוקת, יתכן שיהיו אנשים שיסתייגו מן הקו הכללי. בארץ נורמליים קורה דבר כזה פעם בעשר שנים, ואז מחפשים דרכים כדי למנוע התפתרויות. סעיף זה הוא מעין שסטום בטחון, אך אין בונים דוד לחץ מתוך כוונה שסטום הבטחון יופעל, אלא להיפך. בארצות רבות יש דרכים שונות כדי למנוע התפתרות של אחד האנשים שנתמנו על ידי הממשלה. אם ישנה הרגשה כי לא תיתכן עבודה משותפת, הנגיד מתפטר; אך אם אין המדובר על שאלה עקרונית כללית, אלא שהאנשים אינם מוכנים לקחת על עצמם אחריות למסקנות שנחבלו, הרי מתפקיד הממשלה להחליט ובכך מטתיים העניין. כל הסעיפים הללו נקבעים בדרך כלל בחוקים על מנת לא להשתמש בהם.

המנהלה, אם תהיה, תקבע את המדיניות הבנק בשטח הפיננס והמונטרי בלבד, במסגרת המדיניות הכללית של הממשלה. על ידי כך משתחררת הממשלה מן הצורך לעקוב יום-יום אחר התפתחות העניינים כדי להתאים את המדיניות המונטרית למדיניות הכלכלית. זוהי עבודה די קשה ומטובכת, וחובעת מומחיות רבה. כל ממשלה בתור גוף של שרים מרגישה, כי טוב לה ליצור לעצמה מכשיר השייך לה ושהיא מפקחת עליו, אך העבודה נעשית על ידי רשות זו.

לפי דעת המומחים המודרניים אין השרים אנשים המתאימים ביותר בשביל מנהלה כזאת. לא רק בגלל האינקומפטיביליטי של התפקידים, אלא בעיקר בגלל עצם העבודה - אם כי ישנן ארצות שבהן משתתפים השרים בהנהלות הבנקים המרכזיים. מוטב להשאיר לשרים חופש החלטה במקרים הבודדים שענייני הבנק יובאו בפני הממשלה. אין כל התנגדות שמנהל כללי של משרד ממשלתי יהיה חבר במנהלה כזאת. בדרך כלל ממנים לועדה כזאת בעיקר אנשי בצוע, אנשים הנהנים מאמון הממשלה, ולא אנשי המדיניות הגדולה.

מובן מצדו שאם בנק עובר על הוראות הנזילות עליו לשלם קנס, ואין הגדל אם קוראים לכך קנס או רבית. לפי דעתי הסעיף הזה הוא יותר מדי סחמם. ישנם חוקים רבים הקובעים מראש אחת ולתמיד מהי הרבית ומהו הקנס, באופן מודרג בהתאם לממדי ההפרש ולאורך התקופה בה אין הדבר בא על תקונו. אם כי הנני בנקאי אני חושב הוראה זו לנכונה ומוצדקת, בתנאי אחד: שהתנאים יהיו שווים לכולם. לכן רצוי לקבוע את התעריף באופן מפורש בחוק. אם העניין אינו בא על תקונו תוך זמן קצר, יש כמובן צורך לאחוז באמצעים דרסטיים הרבה יותר. כאן

המעיף הוא די סתום.

ד. הורגניץ:

אני גם כן בדעה שצריך לקבוע זאת בחוק, חוץ
דרך מסויים בהתאם לגחל העברה ולאורך

התקופה.

ה"ר להמן:

מעיף זה עונה רק על הכוונה למנוע נטיה לעבור
על הליקווידיות שנקבעה.

מר בר יוסף שאל לדעתי על מעיף 9. ברצוני לומר
בגלוי: לא איכפת לי מי יקבע את שכר העבודה של אנשי מנגנון הבנק.
אולם אם אנו רוצים שהבנק יהווה אוטוריטה לא רק מנקודת מבט של זכויות,
אלא גם טן הוויינה הפרופסיונלית, אזי מוכרחים לחפש אנשים שרמתם המקצועית
אינה נופלת מזו הקיימת בבנקים פרטיים. הבנק מוכרח לשלם לדעתי לפקידיו
שכר עבודה לפי השכר המסתלם ביותר הבנקים הגדולים. אם הבנק המטלכתי
לא יעשה זאת, הוא יקבל מנגנון חלש מנקודת מבט מקצועית. כל בעל
זכות חתימה בכל בנק פרטי יכול לזלזל בשעות המקצועיות של האיט שצריך
להטביח עליו. זו בעיה רצינית. דברתי עם-מספר מומחים שמתפסידים היה
בעבר להקים בנקים מטלכתיים חדשים. כולם הדגישו את
הקסי לפצוא את המנגנון המתאים ואת הצורך לעשות מאמצים גדולים
כדי להשיג אותם. הבנק המטלכתי שייך לטרותים החשובים ביותר של הטדינה,
ולכן אני חושב שזה תנאי בל יעבור לצורך הקמת הבנק. בלאו הכי עלי לומר
כי אחד התפקידים הקשים ביותר העומדים לפני מר הורגניץ, הוא לפצוא את
המנגנון המתאים בשביל המוסד הזה.

ק. לונז:

באילו מידה השתקפה בחוקים הנטיה להקנות
לנגיד סמכויות גדולות יותר.

ד"ר להמן:

יש שאיפה כללית לחזק את עטרת הבנק ואת
עטרת הנגיד. אני טוען כי במנהלה שבה
הנגיד הוא יוסבראט, הרי אם הנגיד הוא אדם היודע עבודתו, עטרתו חזקה
יותר. אם בטרוצת הזמן הנגיד יהיה במקרה איט חלש, הבנק גם כן חזק
יותר ועטרתו גבוהה יותר. חיזוק עטרת הנגיד אינה עומדת בסתירה לרדיסה
הארגונית של מנהלה, אלא להיפך. עטרת הבנק מתחזקת וגם עטרת הנגיד,
אם בראשו של הבנק המטלכתי נמצא גוף חזק יותר ורחב יותר, אשר בראשו
אוסד הנגיד.

ד. הורגניץ:

ברצוני לענות על כמה דברים שנשמעו מפי
ד"ר ברט. כפי שנאמר כבר על ידי וגם
על ידי מר האנדר, אני מוכן לקבל על אחת מסתי הצורות. אני מוכן לוותר
על צורת הארגון המוצעת בחוק ולעבור למנהלה, אם כי איני מסוכנע שזה
טוב יותר. שנית, יש לי הרגשה שאני יכול לדבר באופן אובייקטיבי.
ד"ר להמן הקל עלי באמרו שמנפחים בעיה זו ללא פרופורציה לחסיבותה,
ושהרעיון של צורת מנה זו לא היה שלי. לפיכך אני יכול לגשת להצעה זו
באובייקטיביות רבה. אני רוצה להסביר מדוע אני בכל זאת מוכן לוותר
על עמדותי, לאחר שברור כבר שעמדותי אינה נובעת מרצון לטררה, ולאחר
סידוע כי אני מתייחס לכך באדישות ידועה.

הייתי רוצה מאוד שהחוק יעבור פה אחד.
הייתי רוצה להוציא עד כמה שאפשר את הבנק המטלכתי מהתנגשות פוליטית.
אני מוכן לוותר על הצורה הזאת, אבל אסביר מדוע זה לדעתי לא טוב. אנסה
להרוס את כל הננין שבנה ד"ר ברט, פרט לנימוק אחד בדבריו שהיה נכון:
הבנק צריך לקבל כמה החלטות בלתי פופולאריות, שהרבה יותר טוב ויותר
נוח אם הן מתקבלות על ידי מנהלה, על כל פנים לגבי האבור הרחב.
זו בעצם גם הסיבה שבגללה מוכרח הנגיד לקבל את דעת הוועדה המיעצת. חברי
הוועדה המיעצת מכירים אף עם את הסרים, ישנם פרוטוקולים, ובטקרה של
חלוקי דעות חליט הפודום הגבוה ביותר - הסמטלה. לדעתה של הוועדה המיעצת
יהיה לא פחות מסקל מאשר להחלטה פורמלית של מנהלה. לדעתי זוהי טאלה
של גורן, שנופחה ללא צורך והסכה לבעיה עקרונית גדולה.

יש דעה שאם אין מנהלה, יכניד הדבר על
עבודת המטללה, שלא תוכל להיפנות לס. הנחה זו, שבבנק המטלכתי מתקבלות
יום יום החלטות מדיניות חשובות, היא הנחה מוטעית. ישנה עבודה בצוע

סגרתית. החלטות על מדיניות מתקבלות פעם בחודשיים, ומזו הן גם כן חשובות במידה כזאת שימסכו חסומת לב השרים הנוגעים בדבר.

נימוק אחד של ד"ר ברט היה נימוק של התפלאתי מאד על נימוק זה. האמון בבנק ממלכתי אינו מבוסס על בורות ועל-אוצות של מנהלי הבנק או אנשי הפיננסים בצרפת או ארצות הברית. הם יודעים היטב שהפעמד של הבנק הממלכתי הוא מעמד של הסדינה. או סייס להם אמון למדינה זו, או שאין להם אמון. היות והמדינה עומדת ממילא מאחורי הבנק הממלכתי, לא נקבעת מידת האמון על ידי הרכב הוועדה המיעצת או ההנהלה. 90% של האנשים סיהיה להם עסק עם הבנק, לא ידעו כלל מה ההרכב של ההנהלה או של הוועדה המיעצת. אמונם לבנק יקבע על ידי אמונם במדינה. היתה לי הזדמנות רבה לנהל מסא ומתן פיננסי בארצות שונות, ומעולם לא הרגשתי שבצורה זו בחתכים העניינים; לא היה מקרה שאלו אותי מה המבנה של הממשלה, כי אם דרשו מספרים של ממזן המטלומים, מה היקף האסקעות ביחס לגרעון במאזן המסחרי, בסווא כלכלי מדוייק וכו'. זהו המעניין ולא אם יסנה ועדה מיעצת או הנהלה, כי כל אחד יודע שהבנק ממילא כפוף לממשלה. קבלתי חסות דעת ממומחים שונים בשטח זה, ומאף אחד מהם אינו טעלה על דעתו סיכול לפעול כאן גודם של אמון לפיו צריך לקבוע את צורת המבנה, כי כל אחד יודע שבסופו של דבר עומדת הממשלה מאחורי הבנק.

ד"ר ברט אמר כי דרושות קולליפיקציות מקצועיות. הממשלה אינה מורכבת לגורלית, אבל בכל זאת היא האינסטנציה העליונה בענייני בטחון. הוא הדבר לגבי בעיות חינוך ובשטחים אחרים, בהם מטפלים בדרך כלל מנגנונים מקצועיים, אך בסופו של הבר החלטה הפוליטית מתקבלת על ידי הממשלה. בעניין זה באים ולפתע פתאום פוסלים את סמכותה של הממשלה. נימוק זה שהממשלה אינה מוסמכת מסוים חוסר מוחיות להכריע בענייני מדיניות הבנק, מופרך מיסודה.

למען ההגינות אני רוצה לעמוד על עוד נימוק, ומאני מצטער שד"ר ברט איננו עניין הבנק היה בוועדת הבנקים לדיון, וד"ר ברט נשאר יחיד בדעתו. כל חברי הוועדה היו בעד התפיסה הזאת. אמון רצון לשמור על כבודו של ד"ר ברט כדי שלא ישאר במיעוט, פנו אליי שירותך כך שלא יהיה צורך בהצבעה. לא רציתי להעמיד אותו במצב של צורך לוותר בגד מצפוני או שהחלטה תתקבל בגד דעתו, ומצעתי לוועדה שלא תתקבל כל החלטה. מאוחר יותר נקראה שוב אספה של בנקים. השתתפו בה כמעט כל הבנקים הקטנים, ודקאט שני בנקים חשובים לא השתתפו. למטפה זו לא הזמינו אותי. לפני בנקים אלה לא היתה לי הזדמנות להסביר תפיסה זו. מפרוטוקול שהגיע אלי באופן בלתי רשמי, ראיתי איך תואר שם העניין: בחד צדדיות גולסת מאד. לא היה מי שיכול להשיב על הדברים שנאמרו שם, ולבסוף נתקבלו מובן ממליו החלטות כפי שנתקבלו. העובדה שלא נתנו לי הזדמנות להופיע ולהסביר לאנשים אלה את העניין גם סנקודת מבט שניה, מסבירה שלא יתכן היה לקבל שם החלטות אחרות ממלו שנתקבלו, בין הטאר נאמר שם, למשל, שהצעה זו מכרונת להקים סונרכיה, וכו'. מאאתי לנכון להסביר דברים אלה, כי לדעתי צריך היה להבהיר עניין זה.

בארגומנטציה וגד התפיסה שבהצעת החוק, שמסו בערובייה שני נמוקים סומרים זה את זה: א) יש צורך בהנהלה, כדי למנוע הפיכת הנביד לפקיד של הממשלה, ללא חופש פעולה; ב) נחוצה הנהלה כדי למנוע הפיכת הנביד לדיקטטור. צריך לבחור בין שני נמוקים אלה, כי אי אפשר להשתמש בשניהם יחד. לדעתי שניהם מנופחים וחסרי יסוד. אני מתייחס תמיד בחשד ידוע לעניין שיש לו יותר מדי נמוקים; אם הנמוקים רציניים וכבדי משקל, אפשר להתמקד באחדים בלבד.

ברור שבכמה ארצות ישנן הנהלות. ההנהלה קיימת באופן פורמלי, אך למעשה הכל מרוכז בוועדת השרים. על דוגמא זו שמעתי ממי שהיה פקיד גבוה בבנק הממלכתי במצרים. הליקונידיות, שיעור הרבית הכללי וכד' נקבעו בוועדת שרים. אמנם יסוד בורד, אך הוא מחליט על קבלת הקידים, על מתן ערבויות לחברות שאינן ממלכתיות וכד'. לפי דעתי זהו המצב גם באיטליה.

אולם ד"ר להמן מוטר שיש לו אינטרסציה אחרת. על כל פנים דבר אחד בטוח: כל החלטות החשבונות מרוכזות בוועדה של ארבעה שרים והנגיד. כל קונטסטיטוציה היא מובעה טובי יקטיביות, כי טיבה תלוי במידת התאמתה לתנאים שבכל ארץ וארץ. אין יתרונות או חסרונות סוחלטים לצורה זו או אחרת של קונטסטיטוציה; מה שיכול להיות מתקדם לגבי ארץ אחת, יכול להיות ספגד לגבי ארץ שניה.

ד"ר להמן הציע לבטל את כל הסעיפים בהם נאמר "באיטור המטלה". יש אפשרות לעשות זאת רק עם הולכים לפי התפיסה העקרונית של ד"ר להמן, ומפריגים בין מדיניות כלכלית למדיניות מונטרית, ומפקיעים את זו האחרונה מידי המטלה. זה מסוכן מאד וריחוד בקעת אדום. אך עם מקבלים את התפיסה של הנהלה ומטשירים את התנאי "באיטור המטלה", לא ברור באופן קונטסטיטוציוני איזה החלטה שרירה. אלה כוחות העלולים כל הזמן להינגס, ועבודתו של הנגיד תהיה לתווך ביניהם כל הזמן, ולא יהיה ברור היכן נופלת ההכרעה. בסופו של דבר זה יביא לדיסקרדיטציה של הבנק. אולם קביעת הנהלה ומחיקת מלי אלו, פרושם הפקעת המדיניות המונטרית מהשפעתה של הכנסת, באמצעות המטלה. הדרך היחידה לבקורת החליה האפשרית של פיטורי המנהלה, ללא כל אפשרות של הספעה על החלטות ענייניות.

אשר לוועדה המיעצת, יש חובה להיוועץ איתה. נקבע במפורט בחוק שיש לכנסה בעצם פעם בשבוע. אם בוחרים לוועדה זו אנשים בעלי טסקל, הרי אין זה גוף שאפשר להתעלם ממנו.

ברור שאפשר להכניס תקוניים, אך ברור שיותר קל לעבור מאדח ארגון כפי שמויע כאן, לארגון עם מנהלה, מאשר מנהלה לוועדה מיעצת.

איני מבין מדוע מסתמכים כל כך הרבה על איילון. הצעת חוק זו רחוקה מן מחוק הבנק הממלכתי בצייילון. בניגוד לדעות הנפוצות, בצבור, קיימת בצייילון מנהלה.

בתקופה של הכנת החוק שררה רוח טובה מאד בין כל אלה שהשתתפו בהכנתו. מבין חמשת חברי הוועדה תמכו ארבעה בהצעה כפי שהיא נוסחה, ורק אחד ביקש עוד שהיה לסקול ולהיוועץ. אחר כך הוכנס ענין זה לקלחת מיוחדת בהחלט. באותה ועדה היה הגבא הדדית והחשבונית בדעת המיעוט. יש הכרח בעטיית קונטרומיסים במידה שההגיון מחייב אותם. דעתי היא שעצם התמיכה הכללית הטובה יותר מתוכן הדברים. לולא דבריו של ד"ר ברט בפני הוועדה, לא הייתי גם נוטל את דעות הדבור כדי להשיב. אך היותו נאטרו דברים בתקיפות רבה וחריפות די מיוחדת, מצאתי לנחוץ להבהיר שמעומם האמיתי של כמה דברים. לבסוף אני רוצה לומר שלא היכפת לי אם נתקבל החלטה זו או אחרת. אם ישאלו אותי באופן תאורטי איזו תפיסה נכונה יותר לדעתי, אשיב שזו הכלולה בחוק.

היו"ר י. גורני: אנו עוברים להצבעות.

פרק 4

=====

סעיף 8:

ח. הורביץ: אחרי המלים "המלצת המטלה", אצי מצייע להוסיף "אחרי איטור ועדת הכספים".

הצבעות

הצעת ח. הורביץ - נדחתה
 סעיף 8 לפי הצעת המטלה - נתקבל
 הסתייגות לחבר הכנסת הורביץ

מע"י 9:

ג. הוראות:
ברצוני לציין מיזה שנויים הוכנסו בהיעה
החדשה, לעומת הנוסח הקודם. היתה היעיה
לכתוב במקום "רצוי ליעץ" - "ליעץ". תקון חשוב נכנס לטעיף קטן
(ב). ההיעה המקורית נכנס שנגיד הבנק רצוי לקבל עובדים, לפטרם וכו'.
כאן נכנס כל הפרוט הזה, כלומר על עובדי הבנק חלים כל הכללים החלים
בפריצה בענין קבלת ופטורי עובדים והן חוגי העבודה השונים. הסדרנו
רק פסקה המוסת שהנגיד ינהל את **הבנק: לגבי** טעיף קטן (ג) ההגשה
הדעה שמועד יהיה לנגיד להעביר רק את הסמכויות שבין בהן קביעת
פוליטי. שאר הסמכויות יוכל להעביר רק למטה לנגיד.

ה. הוראות:
מיני מבין מדוע יש כאן הפרדה בין סוג
והיבטים ובין ענינים הכלליים; לדעתי
הנוסח זה רק גורע. אני מציע לכתוב במקום זה "בעניני טבע והכספים".
הטעיף האחרון אינו יכול להיחשב בידתו זו. סמוך ביטוח זה מתקבל שהנגיד
יכול להעביר את היעוץ לממשלה לכל מי שישם לבחון מבין עובדי משרדו,
הי היעוץ אינו שייך לסמכויות שמימוץן חלוי בשיטור הממשלה. כמון כן
יש לומר בפרוט שההגבלה בטעיף קטן (ג) אינה חלה על היעוץ לנגיד.

הנ"ר ג. הוראות:
הסיעה הקומוניסטית הביעה לי רשימה
הצעה לחוק בנק ישראל. גם כן הטיעה,
אבר הכנסת וילנר, ביקש להסיר לו לנמק בבני הוועדה את הצעה סיעתו.

ה. הוראות:
באופן עקרוני אנו געד בנק לאומי לישראל,
כלומר געד בנק הייך לטרינה, והצענו
זאת כבר במועד המדינה הזמנית. אך אם הי רעיון זה אינו ביטודו,
הדרך המוצעת לביצוע מוצעת בו הצגה המטרה של שררה לאומי המדינה וכלכלתה.

בקורות כלליים אנו מיעים שבמקום
נגיד, או ועדה ליד הנגיד, תהיה הנהלה קולקטיבית של הבנק, שבר ה
יעמוד מנהל כללי. כלומר המוסד המנהל לפי היעוץ תהיה הנהלה, אך אנו
מסירים גם את המועצה.

בטעיף השלישי יש לכתוב שסדרת הבנק לפעול
לא בהתאם למדיניותה הכלכלית של הממשלה, אלא בהתאם למדיניות הכלכלית
שתיקבע על ידי הכנסת. הממשלה מבצעת את המדיניות הכלכלית עליה מחליטה
הכנסת, אם גם מחייבה פורמלית בלבד. המציאות מוכיחה כי שני הדברים אינם
זהותיים, וקורה מפילו ששרים גמים ומודיעים להכנסת שמתבטא הזולט כן,
אך הם ביעו מחד. במקום "העסקה" אנו מציעים לכתוב "העסקה מלאה",
כי הנוסח המוצע כאן משלים עם קיומה של המלאה. שניה, אנו מיעים להוסיף
למטרות גם העלאת דמי החיים של אזרחי ישראל. כן לא כתוב כאן "המטרה
העצמאית הכלכלית של ישראל".

לגבי טעיפים רבים בהם נכנס "באיטור
הממשלה", אנו מציעים לכתוב "באיטור הכנסת". במקום שכתוב בהציעיות
עם ועדת הכספים, אנו מציעים לומר "באיטור ועדת הכספים", ולפעמים
"באיטור הכנסת". אני רוצה להדגיש בעיקר את **מבטאו** של החוק להוציא
מיד הכנסת סמכויות עקרוניות יסודיות. אך למשל קבלת הלוואה מהו"ל
(טעיף 40). אנו מציעים על כן לכתוב בטעיף 40 "באיטור הכנסת"
במקום "באיטור הממשלה", וכך בעוד טעיפים.

בעיה שניה היא בעיית הרבית.
עד עכשיו נקבע שיעור הרבית המכסימלי בחוק. מערשיו, לפי טעיף 58,
יקבע זאת הנגיד. אנו מתנגדים להפקעת סמכות זו מידי הכנסת, ומציעים
להחזיק את המבח לקדמותו.

באשר לתקופת כבונתם של מוסדות אלה,
אנו מציעים שהנגיד יחמנה לפרגע שנים, וחברי הוועדה המיעצת לשנתיים.

בענין הדין וחשבון של הבנק, הרי אני חושב כי אחד התפקידים היסודיים של הכנסת הוא לסעט את פעולותיו של בנק המדינה. לכן צריך להביא אותו לא רק בפני ועדת הכספים, אלא יש להטיל חובה על הממשלה להניחו גם על שולחן הכנסת.

כוונתו של סעיף 38 היא למנוע מן הבנק הממלכתי אפשרות לעסוק בעסקאות רגילות של בנקים. אנו מציעים להרחיב את שטח פעולתו של הבנק, על ידי כך שנוסיף לסעיף 38 את הטלים "ויעסוק בכל עסקאות בנקאיות רגילות". דוקא כגון יש צורך בבנק אשר יש תקנה כי יסמור על החלטות הממשלה בעניני רבית, הפניית אשואי וכו', יותר מבנקים אחרים. אין אני מאמין כי על ידי כך תיפתרנה כל הטאלות; גם להגבית תהיה ודאי עוד הפקרות בשטח הרבית והאשראי, אך אם יהיה בנק ממלכתי שיעסוק בכך גם הן, תרוסן לפחות במידה ידועה פעולתם הכלתי חוקית של בנקים מסויימים.

היו"ר י. גורני:

אני מעמיד להצבעה את הצעת התקונים של סיעת מק"י לסעיף 3 של החוק, עליו כבר הצבענו בוועדה. לגבי שאר הסעיפים נביא את הצעות סיעת מק"י בסעה שנצביע על הסעיף אליו מתייחסת ההצעה.

הצבעה

הצעות סיעת מק"י לסעיף 3 - נדחו

היו"ר י. גורני:

אנו ממטיבים בדיון על סעיף 9. בקטר לסעיף קטן 9(ג) התייעץ היועץ המספטי שלנו עם מר שלי, והם מציעים אחת מטתי הנוסחות: "פרט לסמכויות שהטמוס בהן טיון באיסור הממשלה", או "פרט לסמכויות טאינן נתונות לה אלא באיסור הממשלה".

ח. אריאנו:

זהו נוטח טאינו עונה על תביעת הבהירות. ישנם סעיפים בהם נאמר "באיסור הממשלה" וישנם סעיפים בהם נאמר "באיסור סר האוצר", וגם אלה סעיפים די חשובים. הכוונה תהיה ברורה רק אם נאמר בפרוט: סמכויות הנגיד לפי סעיפים אלה ואלה, אינן ניתנות להעברה.

היו"ר י. גורני:

בנקס את היועץ המספטי להגיש לנו הצעה אלו סעיפים יש לכלול בפרוט כזה.

י. גורני:

בסעיף 9(ב) אני מציע לכתוב "בעניני מטבע ובענינים הכלליים אחרים".

ק. לונג:

בסעיף 9(א) התכווננו הוועדה להרחיב סמכויותיו של הנגיד לעומת ההצעה האורגינלית בה נאמר "רשמי ליעץ". אולם אני חושב כי הוספת הטלה "לשטח" גורעת, כי פרוט הדבר והוא ליעץ ברגע שהממשלה תמצא לנכון לסאול לעצמו.

ד. הורוויץ:

אפשר גם לכתוב "יעץ", אולם ישנו מוטב מקובל של יועץ כלכלי במדינה. אין זה ענין מספטי. אני חושב שאם יהיה כתוב "יעץ", זה מחייב את הממשלה יותר מדי.

הצבעה

הוחלט: סעיף קטן 9(ב) יטומן 9(א) סעיף קטן 9(א) יטומן 9(ב) ויהיה כתוב בו "בעניני מטבע וענינים הכלליים אחרים".

סעיף 9, לפי התקונים הנ"ל, נתקבל

מע"ח 10:

אני מציע למחוק את הפסקה המתחילה
ב"מ".

תא מרימה:

א. בנוני:
אני מציע לנסח את הסעיף כך:
"המטלה, תוך התייעצות עם הנגיד,
ותוך אישור ועדת הכספים של הכנסת, רשמית לסנות מטבים לנגיד, שמטרתם
לא יעלה על ארבעה".

ב. גור:
אני בעד הנוסח "המטלה רשמית
לסנות". זהו ברטח סקובל בחוקים
סלנו, וגם אם היא לא תשתמש בסמכויות זה, לא יפגע הדבר בסמכויות הנגיד.

ג. הינ"ר י. גור:
אני מעמיד להצבעה את שלטת
החדושים הכלולים בהצעתו של חבר הכנסת
רובין:

ה צ ב ע ה

הצעה לכתיב "המטלה רשמית" - נדחתה
באישור ועדת הכספים" - נדחתה
שמטרתם לא יעלה על ארבעה" - נדחתה.

(אחרי כן רשמה רט)

ח צ ב ע ח

הצעת חבר-הכנסת אריאב בסעיף 10(1) - לא נת קסלח
(הסתיונות לחבר-הכנסת אריאב)
סעיף 10, כהצעת הממשלה - נת ק ב

ס ע י פ 11:

(חיו"ר קורא את הסעיף)

ח. רובין:

במקום המלים "ביצוע החוק", אני מציע: "בחנהלת הבנק".

מר חניג:

אפשר לכתוב: "כביצוע הפקידיו לפי חוק זה".

ש. בז'רנו:

קודם דברנו על סמכויות שהנגיד אינו רשאי להעביר ניתנת לו סמכות להעביר דברים לעובדי הבנק. האם ברור שכאן שם אינו יכול להעבירם?

מר חניג:

יש לומר: "על אף האמור בסעיף 9".

ק. לוז:

קיימת אפשרות של שני משנים. בהעדרו של הנגיד - מי יקבע מי משניהם ימלא את מקומו?

מר חניג:

המשנה לנגיד יקבע על-ידי הממשלה.

א. הרצפלד:

אני מציע למחוק את המלים "שיוקבע כאמור".

מר חניג:

כדי להסיר ספיקות, אפשר לכתוב: "שיוקבע על-ידי הממשלה".

ח. רובין:

בסעיף 11, בשורת האחרונה, יש למחוק את המלים: "המשנה לנגיד".

ח צ ב ע ח

סעיף 11, כהצעת הממשלה, פלוס התוספת - נת ק ב ל

חיו"ר י. גורי:

אצביע עתה את הצעות סיעת מק"י: לסעיף 8 - הסעיף יימחק, ובמקומו ייכתב: "המנהל הכללי ימונה ע"י הממשלה באיטור הכנסת".

ח צ ב ע ח

כהצעה - לא נחקבלח

ר.ס.ף

ועתה חכספ"ם
10.8.54

חיו"ר י. גורי:
לסעיף 9 מציעה סיעת מק"י:
סעיף 9 (א) ו-9 (ב) יימחקו.
במקומם ייכתב: "החנחלה תנחל את הבנק; עובדי הבנק ימונו,
וסמאי עבודתם ייקבעו בהסכם ועד עובדים ואיגוד עובדי המדינה.

ח צ ב ע ח
הצעת סיעת מק"י - לא נתקבלה
הצעת סיעת מק"י למחוק סעיף 10 - לא נתקבלה

ס ע י פ 12:
=====

(חיו"ר קורא את הסעיף)

אני מציע 4 שנים ו-3 חנים.

ת. רובין:

ח צ ב ע ח
הצעת חבר-הכנסת ה. רובין - לא נתקבלה
סעיף 12, כהצעת הממשלה - ~~נתקבלה~~

(הסתיגות לחבר-הכנסת רובין)

ס ע נ פ 13:
=====

(חיו"ר קורא את הסעיף)

ה. רובין:
אני מציע בחלק של החיתרים לחלק את הפיסקה לסנים: " (2) יקבל בחסמת הממשלה תפקיד אקדמי"; " (3) לחתמות ולפעול כחבר ועדה המורכבת ע"י הממשלה או חכנסת, חלא על מנת לקבל פרס". סעיף (3) יהיה מעתה סעיף (4).

אני מבקט למחוק את המלה "צדקה".

א. צולנינג:

אני מבקט לדעת הבירור מה זה "עסק".

ק. לוז:

ברור שהאיסור הוא רק לגבי עיסוק פעיל. מותר לו להיות בעל מניות, ולו גם בעל

מר הנריג:

המניות היחידים.

חושבני שאפשר לחתפק בסעיף קטן (3) ואת חסאר למחוק.

ח. למדן:

מר הורו ביץ:
לא, בדברים כאלה אי אפשר להטאיר דברים פתוחים, חניחנים לכל מינו פירושים. אשר לחצעתו של חבר-הכנסת רובין, בקשר לתפקיד אקדמי, אני חושב שאי אפשר לקבלה, כי זה מגוחך שאי אפשר יהיה, למסל, לחרצות באוניברסיטה.

אני מציע סלגבי הנגיד וחמסנים יחיה

יץ בדר:

אותו חסיג לגבי פעילות מפלגתית, כזה חקרים בחוק מבקר המדינה. אינני תובע לאסור חברות במפלגה, אלא פעילות.

ועדת חכספים
10.8.54

ר.ט.

אני מציע לחמלבם "טחובאו לוועדה
חכספים" חמחקנה. לוועדה יש סמכויות,

א. חרצפלד:

והיא וזתמס בחן.

י. בדר:
סיטורי נגיד זחו מאורע ממלכתי, קאי אפטר לשמור
אותו בסוד. אם הממלח רוצה לפטר את הנגיד, והוא
אינו רוצה להחפטר, על הממסלה קודם כל להודיע זאת
לוועדת חכספים. אם הוועדה רוצה - היא מביעה את דעה ואז נחלחת הבקשה
לנסיא.

ח. אריאב:
אני בעד הפרינציפ סחדבר יובא לידיעת ועדה
חכספים, אבל אני מציע בעת ובעונה אחת עם הגסת
הבקשה לנסיא חמדינה.

א. סטופ:
אני מציע לאחר סעיף קטן (4) לחוסיך את הסמוק
הבא: "על התחנות אחר המצבים כנ"ל הודיע הממסלה
לוועדת חכספים של הכנסת".

חיו"ר י. גורי:
לפי תפוסתי אין לוועדת חכספים בענין זה תפקיד -
היא צריכה רק לדעת על המתרחס. לכל חברי ועדה
חכספים יש מגע עם הממסלה, אבל לוועדה חכספים כמוסד, כגוף, אין פח
תפקיד. היא, כוועדה, אינה יכולה לקבל בענין זה החלטות. אם כך,
אינני מבין מדוע היא צריכה לדעת על הדבר לפני הגסת הבקשה לנסיא,
וחוטבני טבעת ובעונה אחת מספיק בהחלט.

מר חורוביץ:
חשאלה היא, אם במקרה של פטורי נגיד - וזוהי בעיני
חמורה ביותר - יו בדעת הממסלה לחכנים את ועדה
חכספים כגורם. אם ללמוד מסעיפים אחרים של החוק, יש להגיע למסקנה כי
כדונה כזאת קיימת, ולא להוציא את ועדת חכספים מן התמונה ולעשותה
רק למקלט אינפורמטיבי.

א. ציזלינג:
אני מציע: "נסיא חמדינה רטאי עס"י הצעת הממסלה
וחוגגה בכתב לאחר שהודעה על ק נמסרה לוועדה
חכספים וכו". אני אצביע תחילה על חשאלה, מי בעד זה חממסלה -
כשהיא מוסרת הודעה לנסיא - מוסרת הודעה גם לוועדת חכספים.

ח צ ב ע ח

הצעה נתקבלה - טח אחד.

ח. רובין:
ברצוני להודיע כי הצעתו של חבר-הכנסת ציזלינג היתה
הצעת פטרה. באם היא לא תתקבל, אבקס להצביע את
ההצעה, כי החודעה לוועדת חכספים של הכנסת תמסר לפחות 7 ימים לפני
מסירת הבקשה לנסיא חמדינה.

ח צ ב ע ח

הצעתו של חבר-הכנסת ציזלינג - לא נתקבלה
הצעתו של חבר-הכנסת רובין - לא נתקבלה
(חסתיות לחבר-הכנסת רובין)

הצעת חבר-הכנסת רובין "נסיא חמדינה יפסיק" - לא נתקבלה
הצעת חבר-הכנסת רובין "בקסח" במקום "הצעה" - לא נתקבלה
הצעת חבר-הכנסת רובין למחוק "עקרונות" - לא נתקבלה
(חסתיות לחבר-הכנסת רובין)

ר.ט.

אני מציע הוספת סעיף קטן: "ועדת חכספיים של חכנסת בקטח את עשוריו".

א. ציזלינג:

אני מציע להוסיף סעיף קטן: "חכנסת החליטה על עשוריו".

י. בדר:

ח צ ב ע ח

הצעת חבר-חכנסת ציזלינג - לא נתקבלה
(הסתיגות לחבר-חכנסת ציזלינג)
הצעת חבר-חכנסת בדר - לא נתקבלה
(הסתיגות לחבר-חכנסת בדר)

מר חניג: אני מציע כי הסעיף ינוסח כך: "הצעת ממסלח לנטיא, לפי סעיף קטן (א) תובא לוועדת חכספיים של חכנסת, בעת ובעונה אחת עם הגשתה לנטיא".

א. ציזלינג: אני מציע לחוסר את המלים: "סתמסרה ליטיבה ועדת חכספיים של חכנסת".

חיו"ר י. גורי: כחיו"ר הוועדה מקבל הודעה, חובתו למסרה מיד לחברי הוועדה.

א. ציזלינג: אני רוצה להיות בטוח שלא יהיה כל עיכוב וחידיעה תימסר באותו רגע. אני מציע: "סתמסר בוועדת חכספיים".

חיו"ר י. גורי: פירושו של דבר שראש הממשלה צריך לחופיע ביטיבת ועדת חכספיים ולמסור את הודעה.

א. ציזלינג: הוא, או בא-כוחו.

חיו"ר י. גורי: אני דוחה את החלטה בשאלה זו ליטיבה הבאה. אני נוכל את היטיבה.

חייבה ננעלה בטעה 13.15.